

stev in je najbrže to razumel tako, kakor da bi se očitano disciplinskemu sodišču, da ne postopa tako nepristransko kakor redno sodišče. Tako je tudi razumljivo, da ni mogel pojasniti, zakaj naj bi bila po obdolženčevih izjavah disciplinska sodišča pristranska.

Iz vseh navedenih razlogov daje sodišče vero priča Tomažniku Milošu in Alt Danici in s tem verjame obdolženčevemu zagovoru, da ni žalil disciplinskega sodišča.

Pa četudi bi se smatralo za dokazano, da je obdolženec izrekel inkriminirane besede — kar pa, kakor zgoraj navedeno — v ničemer ni dokazano — vendar kljub temu ni zazreti v obdolženčevem dejanju ničesar takega, kar bi bilo kaznivo po kazenskem zakonu. Zet zgoraj je bilo navedeno, da disciplinsko sodišče v času izrečene kritike sploh še ni začelo stvarno poslovati. Obdolženčeva kritika oz. graja se torej ni mogla nanašati na discipl. sodišče kot tako, torej na discipl. sodišče kot urad, temveč je graja logično mogla biti naperjena samo proti določilom nove uredbe o disciplinski odgovornosti. V tej smeri je upoštevati, da je obdolženec kot zastopnik ljubljanske sekcije društva referiral na stanovskem zborovanju svojih stanovskih tovarišev, torej izključno v stanovskem

okolju, o uredbi nanašajoče se na stanovske učiteljske zadeve. Po ovadbi je na tem zborovanju iznesel kritiko te uredbe v pogledu sestave disciplinskih sodišč ter izrekel, da taka sodišča, kakor jih predvideva uredba, ne morejo biti nepristranska in neodvisna, ker je kot član razsodišča predviden po uredbi tudi pol. upr. uradnik. Sodišče smatra, da kritika uredbe iznesena na stanovskem zborovanju, torej v zaključenem krogu oseb, ki so na stvari prizadete in ki imajo po zakonu (ter celo po svojih oblastveno odobrenih pravilih — čl. 3(d) pravico, iznesti svoje stanovske želje v pogledu zakonodaje in ureditve svojih stanovskih vprašanj, ni niti prepovedana oz. nedopustna po splošnih zakonitih predpisih, tem manj more biti taka kritika kazniva po določilih kazenskega zakona. Kaznivost bi bila podana edino v slučaju, ako je bila kritika izrečena izrecno v nameri, razžaliti izvestno osebo (§ 306. k. z.). Obstoj take namere pa je sploh nemogoč, ker — kakor navedeno — disciplinsko sodišče še sploh ni začelo stvarno poslovati. Inkriminirano dejanje torej po zakonu sploh ni kaznivo.

Oprostitev obdolženca je torej utemeljena iz vseh zgoraj naštetih razlogov.

Slov. Bistrica, dne 22. 9. 1937.

## Značilno pismo

Brez vsakega komentarja priobčujemo prepis pisma, ki ga je pisal organist in hranilniški uradnik v Ljutomeru g. Potočnik gdu. Francu Makovcu, posestniku v Šafarskem. — Sodbo o pismu in njegovi moralni osnovi naj si ustvari vsak sam. Svoje stališče k taki praksi prinašamo na uvodnem mestu.

Ljutomer, dne 25. IX. 1937.

Dragi Francišek!

Včeraj me je klical gospod in sporočil, da Vas obvestim, da naj se čimpreje napravi primerna vloga od Vaše krajevne org. JRZ in sicer radi premestitve učiteljev, ki so Hrvati in sicer na šoli v Strigovi in Železni gori.

V Strigovi bi za premestitev prišli v poštev Turko in njegova žena, Richter in nje-

gova žena, Ribić Marija in Pisek Katarina in Zuber in to še bolj, ker sta baje v disc. preiskavi Turko in Richter. V Stanetincu pa je za namestiti učitelja-upravitelja, katero mesto še je tamkaj nezasedeno. To se naj ne pravi zaradi tega, ker se na Šafarskem začne uvajati hrvatski verouk v šoli in hrv. pridige v cerkvi in naša zadeva, odnosno prepričanje vsaj na ta način izvaja konsekvence.

Zadeva je nujna in napravite to čimpreje ter pošljite najprej na okrajno org. JRZ g. Snouj s prošnjo, da on potem isto s priporočilom pošlje naprej. Obenem zahtevajte, da se naj pri banovini razčisti zadeva Turko in Richterja, ki sta v disc. preiskavi.

Tebè in vse prav lepo pozdravlja

Potočnik, s. r.

## † Tov. Tončiču v slovo

In vrata so se zopet zaprla, ostavljajoč pred seboj lijoče žarkovje, za seboj le težko temino in vprašujoči obraz večnosti. Odšel si, tovariš Vlado, zapri si vrata za seboj in pridruži se nova uganika je tolkerim! Ko si še hodil — otrok naše svete zemlje — po trnjevem kršu iz vekov s trnjem ovenčane tužne Istre, kot mož — vojak po poljih Besarabije in stepah Rusije, gotovo nisi mislil, da boš s svojimi 40imi leti člen v verigi presnavljalca, ali čas in z njim ljudje časa pač ne vprašajo po potrebah tvojih, pač pa svojih. In tako so tudi ljudje časa izpili čašo, namenjeno tebi zato, da preko nje pridejo le bežno v sliko časa! Kar je enkrat odpuščeno, je stokrat oproščeno, zato smo tudi mi oprostili, kar smo le enkrat dopustili! in greh nosimo sami!

Od 16. oktobra 1897., ko si tov. Vlado v Velih Munah zagledal luč božjega stvarstva, pa do 25. septembra 1937. leta, ko si v muki zatisnil oči v bolnici v Karlovcu, in bežen in osamljen korak, je pa trnjeva in s krivicami posuta pot, ki kakor nešetim, ni prizanesla tudi tebi.

Za tabo ne žaluje le žena in četvero nepreskrbljenih otrok, za tabo žalujejo polja Bele Krajine in tvoji tovariši, ki orjemo to njivo praproti in brez, tovariši, katerim si bil vedno le tovariš in svetovalec, zato ostajaš naš do poslednjih trenutkov! Spoznanje je težko in kri pijoče, in kadar pride, pride prekasno, zato je potreben sklep storjen pravočasno v namenu, da lažja nam bo naša zemlja!

M. Vilfan.

## Splošne vesti

**SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA,** ki še niso poslala sekciji članskih seznamov za tekoče upravno leto, dalje mesečnih prijav za september in oktober ter imenskega seznama z učitelji poročenih učiteljev, naj to store takoj, da ne bo trpelo redno poslovanje sekcije.

Blagajniki (čarke) naj se drže glede poslovanja točno po sekciji izdanih navodil in po skupščini odobrenega poslovnika.

Pri vpisu izstopivših, oziroma pristopivših članov naj se v mesečni prijavi navede vedno tudi srez prejšnjega odnosno bodočega službovanja člana.

Ako nima društvo dovolj mesečnih prijav, naj jih takoj naroči pri sekciji.

V smislu čl. 17., točke c), organizacijskih pravil in v zvezi s sklepom glavnega odbora JUU z dne 5. avgusta 1936 plača vsak član pri prvem vstopu v organizacijo pristopnino, in sicer: učitelji pripravniki 5 din, ostali učitelji pa 10 din, a to le enkrat. To pristopnino naj blagajniki pobere od novih članov takoj ob vpisu in jo navedejo v opombi mesečne prijave. Z ostalo članarino naj društveni blagajniki nakažejo tudi pristopnino, da jo nato sekcija v celoti prenakaže centrali JUU v Beograd.

UPRAVA JUU.

Lojze Zupanc:

### Zob

V deželi Titikaki je mnogo hribov. Na vrhu vsakega hribovca je vsaj podružnična, če ne že župna cerkev, za njo pa se skriva in stiska v zanikrno prtiličje hribovska šola. Šole in bele cerkvice na hribovskih pokrajinskih posebnost dežele Titikake in njen ponos, tako rekoč...

Na najzadnjem in najvišjem hribovku v deželi Titikaki je deveto leto učitelj Čičigoj »mesi testo mladih duš v srečnejša pokolenja« ter sploh skrbi, da se Hribovci znajo podpisovati, čitati časopise, ki učitelje zasmehujejo in zasramujejo ter pomagati živini, kadar se to ali ono govodo davi, ker je zaradi nepazljivosti pastirja pogoltnilo le predebelo repo. — Da, tudi oženjen je učitelj Čičigoj in srečni telesni oče treh otrok, ki se po velikosti vrste kakor piščalke na cerkvenih orglah. Sploh ima smisel za naraščaj in za povečanje števila državljanov v deželi Titikaki, četudi gospodarska kriza tudi njemu ni prizanesla in so v njegovem žepu po navadi same drobne, v denarnici pa gumbi, ki si jih njegova nadobudna deca kar naprej in naprej trga od hlač.

Drugače pa učitelj Čičigoj ni domačin s Hriba. Rodil se je v Bobojedistanu, v največjem in najlepšem mestu dežele Titikake. Potemtakem je privandranec, tako rekoč, ki je po veljavnih postavah v deželi Titikaki dolžan nastavitviti grbo vsem tistim udarcem, ki drugam ne morejo ali ne smejo prileteti.

Bog se usmilil učitelja Čičigoja, lahko bi bil v miru živel na daljnem Hribu in v tretjem

draginjskem razredu čakal, da bi mu pričel po glavi rasti mah. Toda se je zgodila v njegovi hiši grozanska nesreča, ki je spravila njega skoro ob pamet, ženo v jok, otroke pa v začudenje, da so od nepojmljive grozote kar po prstih hodili okoli molččega očeta in zaskrbljene matere in pozabili na gumb, ki jih začudo niso več trgali od hlač in jih metali v ris...

Grozna nesreča v Čičigojevi hiši je bila namreč Čičigojev votli zob. Nekega jutra se je zbudil in ničesar ni dejal (ne, saj je znal molče trpeti!), tudi učiti ni mogel, samo sprehajal se je po mrzlem razredu od okna do vrat in obračal oči proti stropu in stokal »oh!« in vzdihoval »ah!«

Tudi jedi se ni dotaknil; in naslednjo noč se je premetaval po postelji in pošiljal v nebo molitvice, v peklo pa kletvice, kakor se dobremu in vernemu kristjanu spodobi.

»Oh!« je proti jutru potožil ženi. »Ta zob me bo spravil ob pamet. Kar k Vranetovemu Jakatu bom šel in izpulil naj mi ga...«

»Ježeš, kaj praviš!« se je ustrašila skrbna Čičigojka. »K Vranetovemu Jakatu hočeš? K temu padarju mazaškemu, ki je s svojimi zarjavljenimi kleščami farovski kuharico na oni svet spravil? Nak, zagiftati te pa ne pustim, kar k zdravniku boš šel in amen!«

In pri tem je ostalo. Čičigoj je bil vajen ubogati in se tudi svoji ženi ni zoperstavljaj.

Zunaj je naletaval sneg, do podpazduhe ga je že bilo namedlo, ubogemu Čičigoju pa potemtakem ni preostalo drugega, četudi je bil zdravih nog, kakor da je najel pri županu sani. In županov hlapec ga je za pet »smrkavih kovačev« popeljal na dve uri oddaljeno postajo.

### RODBINSKE DOKLADE PO NOVI UREDBI

V zadnjem času so prejela šolska upraviteljstva potom sreskih načelstev okrožno kraljevske banske uprave IV. No. 17241/1 z dne 8. oktobra 1937, ki vsebuje razpis ministrstva financ o tem, kdo je v primerih, kjer sta mož in žena drž. uslužbenca, nosilec pravice do rodbinske doklade za otroke in komu od zakoncev se rodbinska doklada izplačuje. Ta načelni razpis ministrstva financ je izdan 9. septembra 1937, t. j. še v času pred zadnjo izpremembo uredbe o osebnih in rodbinskih dokladah drž. uslužbencev. Zato se v njem navajata dve vsoti rodbinskih doklad za otroke, t. j. 80 din, oz. 90 din od otroka zakoncev drž. uradnikov. Ker je došel ta razpis na šole po zadnji izpremembi uredbe o osebnih in rodbinskih dokladah, ga razumejo po edinci tako, da so ostale rodbinske doklade za otroke tudi po novi uredbi neizpremenjene. Tako tolmačenje pa je napačno.

Rodbinska doklada za otroke znaša od 1. novembra t. l. dalje 140 din mesečno, kakor smo poročali že v zadnji številki.

### ZA PROSLAVO 1. DECEMBRA

Knjižica proslave za Vidov dan, ki jo je izdal lanskega šol. leta »Učiteljski dom« v Ljubljani, je popolno uspeła. Za ceno 4 din je učiteljstvo na šolah našlo v njej ves potreben material, ne glede na starostno stopnjo otrok. Zaradi tega se je »Učiteljski dom« odločil, da izda tudi za proslavo 1. decembra podobno praktično knjižico, ki bo nudila učiteljstvu vse kar potrebuje za proslavo: govore, deklaracije, preproste igrice. Cena ostane ista, istotako obseg (32 strani).

Knjižica bo izšla že prve dni novembra, da bo imelo učiteljstvo dovolj časa za priprave.

Opozorjamo že danes učiteljstvo in šolska upraviteljstva na to publikacijo.

— **Praktični učiteljski izpit.** Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani naznanja na osnovi dopisa prosvetnega oddelka kr. banske uprave IV. No. 17805/1 z dne 17. oktobra 1937., da se praktični učiteljski izpiti, ki bi se morali pričeti 22. oktobra t. l. na drž. učiteljski šoli v Ljubljani, odlože na nedoločen čas. Kandidati bodo o novem terminu pisмено obveščeni.

— **Odbor kamniškega uč. društva** opozarja svoje člane, da znaša mesečna članarina 18 din in sicer od 1. nov. t. l. dalje v smislu sklepa sprejetega na zborovanju z dne 11. t. m. v Domžalah.

— **Važno za učitelje kmetsko - nadaljevalnih šol.** Tovariši, ki želijo učni načrt za kmetsko - nadaljevalne šole, katerega je sestavil naš odlični šolnik Josip Gosak, naj se

javi. Ker je razumnožitev načrta združena s stroški, prosim, da nakažejo interesenti 10 din na naslov Deutschman Herman, Ljubčna pri Celju.

— **Članski sestanek brezposelnih učit. abiturientov.** Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov pri sekciji JUU v Ljubljani poziva vse tovariše in tovarišice, da se zanesljivo udeležijo članskega sestanka, ki bo 24. t. m. ob 9. uri dopoldne v prostorih sekcije JUU v Ljubljani. Na programu je predavanje, razgovor o načrtu novega letnega programa, o nastavitvah in informiranje članstva o započelih skupnih akcijah s kolegi iz Savske banovine. Udeležba je važna radi sprejema in podpisa resolucije in še posebej naj se udeležijo sestanka tisti, ki reflektirajo na kako instrukcijo ali vzgojiteljsko mesto.

— **Vodnikova družba** izda sredi meseca novembra knjigo »Enaintrideset in eden« izpod peresa našega znanega višjega režiserja in profesorja Osipa Šesta. So to spomini vojne ujetništva avtorja samega. Knjiga živahno pripoveduje zgodbe enaintrideset in enega, ki so v matuški Rusiji v mestu Rjazanu, brezpravni izgubljali svojo človeško obličje, blaznili, umirali, sanjali in hrepneli ter čakali... Ne odlašajte torej s pristopom v vrste Vodnikovcev. Javite takoj svoj pristop pri poverjeniku Vašega kraja, ali pa direktno pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— **Bliža se zima, čas čitanja!** Ali ste že popolnili vrzeli v šolarskih in društvenih knjižnicah? Ako ne, pogledjte v cenik Učiteljske tiskarne in izberite lepe mladinske knjige, zlasti za mladino prirejene klasike po zelo znižanih cenah.

— **Uprava pevskega zbora »Trboveljski slavček«** se najiskreneje zahvaljuje vsem tovarišem in tovarišicam na Celju, Ptuj in Mariboru za požrtvovalnost in izkazano naklonjenost zboru »Slavček« ob priliki koncertne turneje v Celje, Ptuj in Maribor. Prav tako velja zahvala tudi vsem gostiteljem in drugim društvom, ki so se zavzeli za kakršen koli način za te izredno uspele prireditve.

— **V poročilu »Jasni se«** je v odstavku »Moje poskusno delo in njegovi rezultati« tiskarski škrat izpustil stavek: Šolski upravitelj Kavčič Franjo gradi svoje delo v duhu Gaudigove delovne šole...

— **Poskušal sem in dobro se mi je obneslo,** ker sem tudi jaz uvedel za čitanje v višji narodni šoli mladinske izdaje naših pesnikov in pisateljev. S čitanjem šele prav spoznavamo življenje Levstika, Stritarja in Slomška. Drugi pridejo pozneje na vrsto. Za dober navet sem prav hvaležen, priporočam ga vsem v posnemanje. Olajšali si boste delo, dosegli pa neverjetno dobre uspehe.

## Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— **Uradniške plače.** Beograjska »Samouprava« piše v uvodniku: »Z uredbo se uradnikom res vrača le del onega, kar jim je moralo biti vzeto v dobi težke gospodarske krize. Trenutne razmere se ne dopuščajo, da bi se jim vrnilo vse. Toda vlada dr. Stojadinovića bo vodila državo tudi dalje, v finančnem pogledu pametno in smotno in ako uradniki z vestnim delom vsak v svojem področju podpro njene napore, bo država kmalu mogla storiti še nadaljnji finančni napor in več storiti za uradniške prejemke. Uradniki naj o

tem ne dvomijo, marveč morajo biti prepričani, da vlada zanje skrbi.«

— **Povišanje uradniških prejemkov.** Pod tem naslovom piše »Domoljub« z dne 13. X.: Kar se tiče otrok, nima zvišanje posebnega pomena, saj gre samo za mesečnih nekaj »kovačev« razlike. Zelo so nevoljne »boljše polovice«, na katerih ramah sloni skoraj vse domače delo, vzgoja otrok in še marsikaj. — One, ki rode deco za državo in vojsko, so ostale pri zvišanju ali pravilneje pri vrnitvi vzetih doklad — praznih rok. Našteli smo

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

**R. MIKLAUC „Pri Škofu“**  
Lingarjeva ulica — Pred Škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah  
Ne pozabite: R Miklauc, Ljubljana

Ko sta prispela na postajo, je hlapec zaklel: »Tri sto peklenščkov, pošteno sem se zmrznil. Brrrr!«

»Da, res je«, je zastokal Čičigoj in segel v žep po drobiž. »Nate, Matevž, zvrnite ga tule v krčmi frakelje, da vas bo ogrel...«

»Tisto pa že«, se je zasmajal Matevž. Spravil je denar v žep in sladko odrezal: »Zmeraj sem dejal, da so gospod Čičigoj pameten človek.«

Potlej se je Čičigoj odpeljal v Bobojedistan k zobozdravniku dr. Svedraču. Tri dolge ure se je zibal v slabo ogretem kupeju, pa hvala bogu, da je imel kot uradnik v deželi Titikaki vsaj polovično vozno, da je plačal za prevoz v Bobojedistan samo trideset dinarjev, a lačen je vseeno prispel v Bobojedistan.

»En sam golažek bi...«, mu je krulilo v želodecu; in res je sedel v gostilnici, da sam ni vedel kdaj.

»Tako in tako«, je potlej dejal dr. Svedraču. »Zob me boli, votel je, kar ven z njim!«

Vešči dr. Svedrač pa je pogledal nagniti zob in se glasno začudil:

»Ja, kaj pa vendar mislite, gospod Čičigoj! Tale zob izruvati... No, to je pač lahko reči. Vprašam vas pa, ali se izplača takšno delo? Ali ni bolj ekonomično plačati za plombiranje zoba, recimo s popustom za vas, ker ste uradnik v deželi Titikaki, samo ubogih osemdeset dinarjev, kakor pa odšteti za izruvanje trideset dinarjev in ste končno še ob zob. Prosim vas, že z ozirom na to, da vaša plemenita služba zahteva mnogo govorjenja, brezhibnega govorjenja, tako rekoč... in z ozirom na pravilno in redno prebavo...«

Skratka, malo bom posvedral in zob zalil in hvaležni mi boste še nekoč.« —

»Da, da«, se je nakremžil Čičigoj in sedel. Ko mu je dr. Svedrač vrtal po nagnitem zobu, je belo pogledoval proti stropu in stokal »ah!« in vzdihoval »oh!«

»Vidite, saj sem dejal, je potlej kar sredi dela spregovoril dr. Svedrač. »Živec je že načet in zato ste trpeli takšne peklenke muke. Toda, če pridete čez nekaj dni še enkrat, bova povsem gotova.« To je rekel, mu zatlačil v votlino zoba nekakšno smrdljivo vato ter ga odslovil.

Čez teden dni se je učitelj Čičigoj ponovno odpeljal v Bobojedistan in dr. Svedrač mu je zalil votli zob. Plačal je »s popustom« osemdeset dinarjev honorarja in se vrnil na Hrib.

Doma sta z ženo sedla za mizo in napravila obračun:

Sani na postajo in nazaj (2×)	200	din
Hlapec Matevž za šnops (2×)	10	"
Vlak v Bobojedistan in nazaj (2×)	120	"
Golaž in malo pivo v Bobojedistanu (2×)	16	"
Dr. Svedraču za plombiranje zoba	80	"

Popravilo zoba . . . . . 426 din

»Ne«, je potlej Čičigojka žalostno primaknila, »za nas, ki dobivamo plačo iz tretjega draginjskega razreda, so takšni računski predragi špasi. Pravi luksuz, tako rekoč. Jaz, na primer, bom šla, če me bo zob bolel, raje kar k Vranetovemu Jakatu. In če me bo zagiftal, se boš lahko vsaj še enkrat oženil...«

Čičigoj pa je samo buljil v številke, vzdihnil je in ničesar odgovoril.